ФИФI ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ IЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКIУ

АДЫГЕЙ ЛЕГЪЭТ

АДЫГСКОЕ СЛОВО

КЪБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКI

№215 (21.373) ● 2008 гъэм щэкIуэгъуэм (ноябрым) и 7, мэрем ● Тхьэмахуэм тхуэ къыдокI ● И уасэр соми 3-щ ● adyghe@mail.ru adyghepsale.ru

● КъБР-м и Парламентым и Президиумым

ДяпэкIэ ахъшэкIэ ядэIэпыкъунущ

КъБР-м и Парламентым и УнафэщI Бечелов Ильяс иджыблагъэ иригъэкIуэкIащ законэр къыдэзыгъэкI органым и Президиумым и зи ахъшэ зIыщIэр. Правительствэм хухаха сыхьэтым хиубыдэу абы щытепсэлъыхьащ «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыпсэу цIыху гуп щхьэхуэхэм къэрал социальнэ дэIепыкъунигъэ зэрырятым и IуэхукIэмкIэ» КъБР-м и Законыр зэрагъэзащIэм.

А IУЭХУМ теухуауэ зэIуцIэм къыщыпсэлъащ КъБР-м лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьынигъэмкIэ и министр **Тюбеев Альберт**. Абы зэрыжиIамкIэ, республикэм щыпсэхалъхьащ цIыху гуп щхьэхуэхэм ират къэрал социальнэ дэIепыкъунигъэр зыкъызэдэмрэ абы и мардэхэмрэ зыубзыху норматив актхэр.

ДЯпэпыкъунигъэ иратын хуейуэ 2008 гъэм жэпуэгъэм и 1-м ирихьэлIэу учетым щытащ хабзэншагъэ зыкIэпыкъэрахьа цIыхуу хей ящIыжахэм ящыщу 136055-рэ, лэжьыгъэм и ветеранэ 33715-рэ, зауэ зэманым тылым щылажьауэ 6966-рэ, къуажэ IэщлагъэлIу 8277-рэ, бын куэд зиIэ унагъуэу 8760-рэ.

Министрым жиIащ къэрал социальнэ дэIепыкъунигъэ зрат цIыху гуп щхьэхуэхэм я ахъшэм мы гъэм щыщIыплъэм и 1-м зэрыхагъэхъуар икIи хабзэншагъэ кIапыкъэрахьауэ кьалытэу хей ящIыжахэм сом 502-рэ, лэжьыгъэм и ветеранхэм сом 250-рэ, тылым щылэжьахэм сом 376-рэ мазэ кьэс зэрыратыр, абы и лъэныкъуэкIэ къэралым щIыхуэ зэрытемыIупщIыр.

Доклад зыщIам къэгъэлъэгъуащ «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыпсэу цIыху гуп щхьэхуэхэм къэрал социальнэ дэIепыкъунигъэ етыным и IуэхукIэмкIэ» КъБР-м и Законым зыхуэфащэ зэхъуэкIыныгъэхэр зэрыхалъхьар. Абыхэм ялкъ иткIэ псэупIэ-коммунальнэ Iуэхутхьабзэхэм я уасэхэм ехьэлIауэ хуагъэуб льготэхэм я пIэкIэ 2008 гъэм щIыщIыплъэм и 1-м лъандэрэ узыншагъэр хъумэныжкIэ, цIыхуэхэм социальнэ Iуэхутхьабзэхэм зыхущIэныжкIэ Iуэхущ Iапlэхэм, егъэджэныгъэм, щэнхабзэм, къэрал ветеринар Iуэхущ Iапlэхэм, физкультурэмрэ спортымрэ я лэжьакIуэхэм мазэ кьэс ахъшэ бжыгъэ пыухыкIа зэрыратыр.

Кьалэ округхэм, муниципальнэ районхэм лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьынигъэмкIэ я щIыналъэ управленэхэм кьуажэ IэщлагъэлIхэм ящыщу закъыхуэзыгъэзахэм мазэ кьэс иратыну ахъшэр хуагъэуващ. Апхуэдэ цIыхуэхэм я спискэхэр КъБР-м ЛЭжьыгъэмрэ социальнэ зыужьынигъэмкIэ и министерствэм ягъэхьыжащ, къэрал социальнэ дэIепыкъунигъэ иратыну хуитынигъэ зиIэ цIыхуэхэм я республикэр регистрым иратхэн папщIэ. Псори зэхэту 2008 гъэм жэпуэгъэм и 1-м ирихьэлIэу апхуэдэ кьуажэ IэщлагъэлIхэм я бжыгъэр 8277-рэ хуэуэ щытащ.

Тюбеев Альберт къигъэлъэгъуащ лей кIэпыкъэрахьауэ кьалытэу хей ящIыжа цIыхуэхэм, лэжьыгъэм и ветеранхэм псэупIэ-коммунальнэ Iуэхутхьабзэхэм я уасэхэм я процент 50-р зэрыкIэрагъэхуар. Транспортым и гугъу пщIымэ, дызэрыт илъэсым и я1э мазибгъум кьриубыдэу абы и лъэныкъуэкIэ хуагъэувэ льготэхэр кьагъэсэбэпащ лэжьыгъэм и ветеранэ, лей кIэпыкъэрахьауэ кьалытэу хей ящIыжа цIыхуу 39876-м.

Министрым апхуэдэу жиIащ цIыхуэхэм псэупIэ-коммунальнэ Iуэхутхьабзэхэр яхуэзыщIэ организацэхэм хуагъэхьа ахъшэр федеральнэ, республикэ законодательствэм хуэзэрезэгъыр нэрылъагъу кьащIын папщIэ льготэ зиIэ цIыхуэхэм я спискэу псэупIэ-коммунальнэ хозяйствэм и Iуэхущ Iапlэхэм кьагъэхьэхэр мазэ кьэс кьиузэрапщытэр.

Доклад зыщIам зэрыжиIамкIэ, КъБР-м и Парламентым къыщыхалъхьащ лэжьыгъэм и ветеранхэм, лей кIэпыкъэрахьауэ кьалытэу хей ящIыжа цIыхуэхэм, бын куэд зиIэ унагъуэхэм псэупIэ-коммунальнэ Iуэхутхьабзэхэм я уасэхэр тыныжкIэ хуагъэуб льготэхэм я пIэкIэ 2009 гъэм щIыщIыплъэм и 1-м щыщIэдзауэ ахъшэ пыухыкIакIэ ядэIэпыкъуну кьэзыгъэгъэ законопроект.

Депутатхэр доклад зыщIам Iуэху куэдкIэ еупщIащ. Кьапщтэмэ, КъБР-м и Парламентым и Унафэщым и къуэдзэхэу **Федченко Людмилэ**, **Бозий Натбий**, **Берд Хьэзрэталий**, ЗаконодательствэмкIэ, къэрал ухуэныгъэхэмкIэ, щIыпIэ самоуправленэм и IуэхуэжькIэ комитетым и унафэщым и къуэдзэ **Гилиев Борис**, Лэжьыгъэмрэ социальнэ политикэмкIэ комитетым и унафэщым и къуэдзэ**Джэш ФатIимэ** , ЕгъэджэныгъэмкIэ, щIэныгъэмкIэ, узынщагъэр хъумэныжкIэ комитетым и унафэщым и къуэдзэ **Дадэ Исмел** сымэ Iэнатьмрэ социальнэ зыужьынигъэмкIэ министрым зыхуагъэзащ адрей щIыналъэхэм Iуэхур зэрыщыгъэувам, егъэджэныгъэм и лэжьакIуэхэм къомунальнэ Iуэхутхьабзэхэм я уасэхэмкIэ зэрядэIепыкъун хуей ахъшэм щыщу щIыхуэу зэтрихьар зэрыхуэупщIынымкIэ щыгъуэ ящIынуI.

Тюбеев Альберт а псоми жэуап ублыхуэкъэ иритащ.

Лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьынигъэмкIэ министрым зэIуцIэм къыщипсэлъахэр къалытэри, Президиумым хэтхэм КъБР-м и Правительствэм чэнджэщ иратащ льготэхэм я пIэкIэ ахъшэ щыгъуэм щыгъуэ щIыхуэ, абы хэм я Iуэхур нэхъ Iей мыхъун папщIэ зыхуэфащэ Iэмалхэр къигъэсэбэпыну.

БАТЫР Любэ,
КъБР-м и Парламентым и пресс-Iуэхущ Iапlэм и лэжьакIуэ.

2014 гъэм Сочи щекIуэкIыну Олимп Джэгуэхэм я спорт резервыр гъэхъэзырным теухуауэ ирагъэкIуэкI лэжьыгъэхэм ящыкIи ткIиI Урысей Федерацэм и щIыналъэ псоми ирагъэжьащ «Къэралым и сабий тренер нэхъыфI» парт проектыр. Абы и яп лъэхъэнэм кьрикIуэхэр щекIуэгъуэм и 6-м кьащIыгъэжащ.

Къэралым и сабий тренер нэхъыфIхэр къыхах

● Зэпеуэ

ЭКСПЕРТ советым хэтахэщ «Зыуэ щыт Урысей» политикэ партым и щIыналъэ къудамэм и политсоветым и секретарь **Жэрыкъуэ Борис** , «Югория» Iуэхущ Iапlэм и директор **Бесльэней Ослъан**, партым и щIыналъэ гъэзэщIакIуэ комитетым и унафэщI **Дядченко Владислав** сымэ.

- Си гуапэщ нобэ республикэм и тренер нэхъыфIхэр зэгъуэсу фыкьыщзэрыз зэхуэсар. «Къэралым и сабий тренер нэхъыфI» проектыр хуэунэтIащ сабийхэр, кьыдэкIуэтей щIэблэщIэр спортым хэзышIэ тренерхэр, физическэ культурэмкIэ егъэджакIуэхэр, кIэщIу жьпIэмэ, урысей тренерхэм я «дыщэ фондым» ныхъэнуэр. Нобэрей зэIущIэр ди зэдзэлажьэныгъэ иным и кьежьапIэу аращ, - захуигъэщ Жэрыкъуэм кьеклуIэлIаХэм.

Тренер нэхъыбэ къызэIуахыжати, абы и бзаргъыр центнер 40-м щIегъу. Псори зэхэту кьрахьлIэжащ нартыху тонн мини 180-рэ.

КIэртIофыр Iухьжьыри яухауэ жьпIэ хьунущ. А ерыскьыпхъэ дIужьыгъуэм хэдгу тонн мин 207,5-рэ кьаIыжащ. Мы гъэм а кьэкIыгъэр зэи хуэмыдэу бэгъащ, гектар кьэсхуэзэу центнери 180-рэ кьитащ. АбыкIэ сэбэп хьущ дунейм и щытыкIэр фIыуэ зэрекIуэкIар. Абы кьыдэкIуэу къэтлъэгъахьэ щIыуэхьыкIуэ кIэртIофар зехьэным мэкъумэщышIэхэр зэрегугъуар, зыхуэфащэ лжьыгъэ псори и зэманым зэрыригъэжькIуэкIар.

Иджыпсту республикэм и губгъуэхэм щIэтэхуэзбжьауэ щIыуэхьыкIуэ кIэртIофар зехьэным мэкъумэлэпщIэхэр зэрегугъуар, зыхуэфащэ лжьыгъэ псори и зэманым зэрыригъэжькIуэкIар.

Иджыпсту республикэм и губгъуэхэм щIэтэхуэзбжьауэ щIыуэхьыкIуэ кIэртIофар зехьэным мэкъумэлэпщIэхэр зэрегугъуар, зыхуэфащэ лжьыгъэ псори и зэманым зэрыригъэжькIуэкIар.

Мыхьэнэшхуэ иIэщ проектыр 2014 гъэм Сочи щекIуэкIыну Олимпиадэм и пэ кьыхуэу зэрыригъэжьам. Проектым и фIыгъэкIэ къэралым кьыхэхьэн хуейщ зи Iэщлагъэм фIыуэ хэзышIыкI тренерхэр, физкультурэмкIэ егъэджакIуэхэр, кIэщIу жьпIэмэ, урысей тренерхэм я «дыщэ фондым» ныхъэнуэр. Нобэрей зэIущIэр ди зэдзэлажьэныгъэ иным и кьежьапIэу аращ, - захуигъэщ Жэрыкъуэм кьеклуIэлIаХэм.

Тренер нэхъыбэ къызэIуахыжати, абы и бзаргъыр центнер 40-м щIегъу. Псори зэхэту кьрахьлIэжащ нартыху тонн мини 180-рэ.

КIэртIофыр Iухьжьыри яухауэ жьпIэ хьунущ. А ерыскьыпхъэ дIужьыгъуэм хэдгу тонн мин 207,5-рэ кьаIыжащ. Мы гъэм а кьэкIыгъэр зэи хуэмыдэу бэгъащ, гектар кьэсхуэзэу центнери 180-рэ кьитащ. АбыкIэ сэбэп хьущ дунейм и щытыкIэр фIыуэ зэрекIуэкIар. Абы кьыдэкIуэу къэтлъэгъахьэ щIыуэхьыкIуэ кIэртIофар зехьэным мэкъумэлэпщIэхэр зэрегугъуар, зыхуэфащэ лжьыгъэ псори и зэманым зэрыригъэжькIуэкIар.

Иджыпсту республикэм и губгъуэхэм щIэтэхуэзбжьауэ щIыуэхьыкIуэ кIэртIофар зехьэным мэкъумэлэпщIэхэр зэрегугъуар, зыхуэфащэ лжьыгъэ псори и зэманым зэрыригъэжькIуэкIар.

Дыгъуасэ Москва щIэтыныгъэлъащ УФ-м и Президент **Медведев Дмитрийр Италием и премьер-министр Берлусконим Сильвиор.**

ЗIущIэм Iуэху куэд дыдэ кьыщIэтащ. Абыхэм ящыщу Урысейм и Италиемрэ зэдолажьэным, дунейм щызэфIэувам щытыкIэм теухуауэр. Медведев Дмитрий хьэщIэм гу лъригъэтащ УФ-мрэ Европэ союзымрэ зэрызэпыщIам зегъэубгъун зэрыхуейм.

Адыгэ псалъэр

ЛIэщIыгъуэм щыщ махуипщI

Американ журналист цIэрыIуэ Рид Джон и «Дунейр зыгъэзэжьыдзка махуипщI» тхылым хуабжьу Iупщу кьыщигъэлъэгъуащ 1917 гъэм Урысейм кьыщыхъуахэр. Абы фIэтельыджэт большевикхэм яхуэзэфIэкIар, абыхэм щыхуэхэр псынщIэу кьызэрагъэпэлуэфар, ягъэува хабзэ быдэхэм текI имыIэу зэрытетыр, езыхэр кьызэрызэфIэмыщIэр.

ПЭЖУ, умыгъэщIэгъуэн лъэкIыртэкъым Урысейм и политикэ утыкум имыта, щэхурылажьэурэ кьеклуэкIа большевик партым псынщIэ дыдэу кьэрал абрагъуэм властыр зэрырщиубыдар. Ауэ абы щхьэусыгъуэ иIащ.

XX лэщIыгъуэм империер хыхьащ сыт и лъэныкъуэкIи лъэрымыхь хьуауэ. Власть псори зыIэщIэлъ пащтыхым унафэ тэмэму хуэщIыжыртэкъым, щIыхуэр, псом хуэмыдэу щIыпIэ пхыдзахэм щыщхэр, хуабжьу кьулейсызу псэухэрт. Урысейм кьизэуа лъэпкъ нэхъ мащIэхэр хэкIуэдэжьпэным нэсат. Къэралым мыарэзыныгъэр щытепщрт. ЗыкъызэIэтхэр властхэм хуабжьу зэхэзехуэн ящIрт. Абы куэд трахьыхьакIащ, ауэ дгу кьэрIэжьыжьынщ 1905 - 1907 гъэхэм екIуэкIа апэ урыс революцэр. Ар и нэщэнт тетыгъуэр зыIэщIэлъхэрэ дакьуэзэхэмрэ яку дэль бэнэныгъэм и гъунэ зэрыралъам. ЗэкIэ пащтыхым и Iуэху кьикIат, политикэ реформэ гуэрхэр иригъэкIуэкIри. Псалъэм и хьэтыркIэ, лъэныкъуэ гуэри зыбгъэдэмыль Къэрал думэр кьызэригъэпэщащ. ДищэдхуэкIэ Урысейм кьытекIуащ лъэрыгъехьэу кьалытэу щымыта Япониер. Урысейр хуабжьу зэрыльэрымыхьым икIи абы тепльэуэр щызыIэщIэлъхэр зэрыяьныгъэлъынщм щыхьэт техьауащ Япэ дунейпсо зауэр. Ар зэхэзыублакъэр хуэщкъурт зым адрейм щыналъэхэр кьытрихьым. Урысейм езым и щIыналъэ абрагъуэр тэмэму кьыхуэгъэсэбэпыртэкъым. Итлани, зауэм хьыхащ. Абы нэхъри кьаруущэ ищIащ кьэралыр. Езы пащтыхым и Iэмыщ1эм ильэт зэрыщIыдзкIуэ унафэ псор. Мис апхуэдэ щыкIэкIэ къэхъуащ, Ленин Владимир и псалъэхэм ятепщыхьмэ, «ищIагъ щIэтхэм щахуэмышхьыж, тетыгъуэр зыIэщIэлъхэм унафэр щахуэмышIыж» зэманыр.

Уеблэмэ 1917 гъэм и гъэщIэдзэм екIуэкIа Февраль революцэм щытыкIэр хуэзэхуэхьыжакъым: ар пхуемыгъэфIэкIуэжьыну екIэкIуат. ПIалъэкIэ кьызэрагъэпэща правительствэр зэфIэкIынщт.

Мис аращ большевикхэм властыр яIэщIыхьэныр кьызэхIар. Комунистхэм щIыхуэхэр щIадашэхащ я кьыхуеджэныгъэ дахэхэмкIи: «Фабрикхэзэр - рабочхэрэм, щIыр - мэкъумэшIыщIэхэм». Аращ граждан зауэм плъыкьыщдзэр щытекIуэныр кьэзышар. Ауэ властыр зыIэщIыхьа цIыхуэбэ комиссархэм я лъэр быдэу ува иужь, псори нэгъуэщIу кьыщIидзьжащ. Пэжщ, большевикхэм Iуэху щхьэпэхэри ялэжьащ. Псом хуэмыдэу лъэпкъ цIыкIуэхэм яхуэгъэзауэ. Абыхэм къэралыгъуэ ягъуэтащ, тхыбзэ яIэ хьуащ. Апхуэдэу инщ я щэнхабзэм зегъэужьныжмкIэ зэфIагъэкIахэр. АрщхьэкIэ, ди жагъуэ зэрыхьунщи, революцэм кьызыхуризджаxэр иужькIэ ягъэкIуэдыжащ. Рабочэхэми мэкъумэшIыщIэхэми иратакъым кьызэрагъэгугъахэр, уеблэмэ зи кьаркIэ мылъку зэзэгъэпэщахэм «кулак» фIащри ар кьыптрахащ, цIыку мелуанхэр зхэзэехуэн ящIащ, ягъэтIысащ, зэтрауклащ.

Ауэ, сыт хуэдэу щымытами, революцэм кьихильхьа тегушхуэныгъэмрэ жанагъымрэ щыгъуэм яхэлът. Абы и фIыгъэкIэ Совет Союзыр Хэку зауэшхуэм щытекIуащ, абы и ужькIэ СССР-р ящыщ хьуащ дунейм и къэрал нэхъ льэщ дыдэхэм.

XX лэщIыгъуэм белджвильуэ кьигъэльэгъуащ сыт хуэдэ революцэри залымыкъым, лъы гъэжьным зэрытелщыхьар. Революцэмрэ зыужьынигъэ зэпIэзэрытымрэ зэи зэзэгъэныкъым,ар сыт хуэдэ щхьэусыгъуэжIэ зэхамыублами.

Ауэ апхуэдэу зэ щыщIагъэгъупщэну кьеклуэкъым дыгъуасэ дыкьыщытекIа псэукIэм фIы куэди зэрыхэхьар. Абы и щыхьэтщ иужь ильэсхэм Кьухьэпlэм и къралхэм социализмэм епха гупсысэхэр кьиткIащ зэрыгъэхуар. Аэр арэзыкъым капитализмэм и уху жIэ щхьэхуэхэмкIэ. Абыхэм ухуащ «Зы лIыр джэдыгуфбгъуэ лIибгър джэдыгуншэу» псалъэжьым и мыхьэнэм. Дэ ар ди нэгу щIэкIащ.

ШАЛ Мухьэмэд.

● Обозревателым и псалъэ

● КъБР-м и Парламентым и Президиумым

ДяпэкIэ ахъшэкIэ ядэIэпыкъунущ

КъБР-м и Парламентым и УнафэщI Бечелов Ильяс иджыблагъэ иригъэкIуэкIащ законэр къыдэзыгъэкI органым и Президиумым и зи ахъшэ зIыщIэр. Правительствэм хухаха сыхьэтым хиубыдэу абы щытепсэлъыхьащ «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыпсэу цIыху гуп щхьэхуэхэм къэрал социальнэ дэIепыкъунигъэ зэрырятым и IуэхукIэ» КъБР-м и Законыр зэрагъэзащIэм.

А IУЭХУМ теухуауэ зэIуцIэм къыщыпсэлъащ КъБР-м лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьынигъэмкIэ и министр **Тюбеев Альберт**. Абы зэрыжиIамкIэ, республикэм щыпсэхалъхьащ цIыху гуп щхьэхуэхэм ират къэрал социальнэ дэIепыкъунигъэр зыкъызэдэмрэ абы и мардэхэмрэ зыубзыху норматив актхэр.

ДЯпэпыкъунигъэ иратын хуейуэ 2008 гъэм жэпуэгъэм и 1-м ирихьэлIэу учетым щытащ хабзэншагъэ зыкIэпыкъэрахьа цIыхуу хей ящIыжахэм ящыщу 136055-рэ, лэжьыгъэм и ветеранэ 33715-рэ, зауэ зэманым тылым щылажьауэ 6966-рэ, къуажэ IэщлагъэлIу 8277-рэ, бын куэд зиIэ унагъуэу 8760-рэ.

Министрым жиIащ къэрал социальнэ дэIепыкъунигъэ зрат цIыху гуп щхьэхуэхэм я ахъшэм мы гъэм щIыщIыплъэм и 1-м зэрыхагъэхъуар икIи хабзэншагъэ кIапыкъэрахьауэ кьалытэу хей ящIыжахэм сом 502-рэ, лэжьыгъэм и ветеранхэм сом 250-рэ, тылым щылэжьахэм сом 376-рэ мазэ кьэс зэрыратыр, абы и лъэныкъуэкIэ къэралым щIыхуэ зэрытемыIупщIыр.

Доклад зыщIам къэгъэлъэгъуащ «Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыпсэу цIыху гуп щхьэхуэхэм къэрал социальнэ дэIепыкъунигъэ етыным и IуэхукIэмкIэ» КъБР-м и Законым зыхуэфащэ зэхъуэкIыныгъэхэр зэрыхалъхьар. Абыхэм ялкъ иткIэ псэупIэ-коммунальнэ Iуэхутхьабзэхэм я уасэхэм ехьэлIауэ хуагъэуб льготэхэм я пIэкIэ 2008 гъэм щIыщIыплъэм и 1-м лъандэрэ узыншагъэр хъумэныжкIэ, цIыхуэхэм социальнэ Iуэхутхьабзэхэр зэхущIэныжкIэ Iуэхущ Iапlэхэм, егъэджэныгъэм, щэнхабзэм, къэрал ветеринар Iуэхущ Iапlэхэм, физкультурэмрэ спортымрэ я лэжьакIуэхэм мазэ кьэс ахъшэ бжыгъэ пыухыкIа зэрыратыр.

Кьалэ округхэм, муниципальнэ районхэм лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьынигъэмкIэ я щIыналъэ управленэхэм кьуажэ IэщлагъэлIхэм ящыщу закъыхуэзыгъэзахэм мазэ кьэс иратыну ахъшэр хуагъэуващ. Апхуэдэ цIыхуэхэм я спискэхэр КъБР-м ЛЭжьыгъэмрэ социальнэ зыужьынигъэмкIэ и министерствэм ягъэхьыжащ, къэрал социальнэ дэIепыкъунигъэ иратыну хуитынигъэ зиIэ цIыхуэхэм я республикэр регистрым иратхэн папщIэ. Псори зэхэту 2008 гъэм жэпуэгъэм и 1-м ирихьэлIэу апхуэдэ кьуажэ IэщлагъэлIхэм я бжыгъэр 8277-рэ хуэуэ щытащ.

Тюбеев Альберт къигъэлъэгъуащ лей кIэпыкъэрахьауэ кьалытэу хей ящIыжа цIыхуэхэм, лэжьыгъэм и ветеранхэм псэупIэ-коммунальнэ Iуэхутхьабзэхэм я уасэхэм я процент 50-р зэрыкIэрагъэхуар. Транспортым и гугъу пщIымэ, дызэрыт илъэсым и я1э мазибгъум кьриубыдэу абы и лъэныкъуэкIэ хуагъэувэ льготэхэр кьагъэсэбэпащ лэжьыгъэм и ветеранэ, лей кIэпыкъэрахьауэ кьалытэу хей ящIыжа цIыхуу 39876-м.

Министрым апхуэдэу жиIащ цIыхуэхэм псэупIэ-коммунальнэ Iуэхутхьабзэхэр яхуэзыщIэ организацэхэм хуагъэхьа ахъшэр федеральнэ, республикэ законодательствэм хуэзэрезэгъыр нэрылъагъу кьащIын папщIэ льготэ зиIэ цIыхуэхэм я спискэу псэупIэ-коммунальнэ хозяйствэм и Iуэхущ Iапlэхэм кьагъэхьэхэр мазэ кьэс кьиузэрапщытэр.

Доклад зыщIам зэрыжиIамкIэ, КъБР-м и Парламентым къыщыхалъхьащ лэжьыгъэм и ветеранхэм, лей кIэпыкъэрахьауэ кьалытэу хей ящIыжа цIыхуэхэм, бын куэд зиIэ унагъуэхэм псэупIэ-коммунальнэ Iуэхутхьабзэхэм я уасэхэр тыныжкIэ хуагъэуб льготэхэм я пIэкIэ 2009 гъэм щIыщIыплъэм и 1-м щыщIэдзауэ ахъшэ пыухыкIакIэ ядэIэпыкъуну кьэзыгъэгъэ законопроект.

Депутатхэр доклад зыщIам Iуэху куэдкIэ еупщIащ. Кьапщтэмэ, КъБР-м и Парламентым и Унафэщым и къуэдзэхэу **Федченкэ Людмилэ**, **Бозий Натбий** , **Берд Хьэзрэталий**, ЗаконодательствэмкIэ, къэрал ухуэныгъэхэмкIэ, щIыпIэ самоуправленэм и IуэхуэжькIэ комитетым и унафэщым и къуэдзэ **Гилиев Борис**, Лэжьыгъэмрэ социальнэ политикэмкIэ комитетым и унафэщым и къуэдзэ**Джэш ФатIимэ** , ЕгъэджэныгъэмкIэ, щIэныгъэмкIэ, узынщагъэр хъумэныжкIэ комитетым и унафэщым и къуэдзэ **Дадэ Исмел** сымэ Iэнатьмрэ социальнэ зыужьынигъэмкIэ министрым зыхуагъэзащ адрей щIыналъэхэм Iуэхур зэрыщыгъэувам, егъэджэныгъэм и лэжьакIуэхэм къомунальнэ Iуэхутхьабзэхэм я уасэхэмкIэ зэрядэIепыкъун хуей ахъшэм щыщу щIыхуэу зэтрихьар зэрыхуэупщIынымкIэ щыгъуэ ящIынуI.

Тюбеев Альберт а псоми жэуап ублыхуэкъэ иритащ.

Лэжьыгъэмрэ социальнэ зыужьынигъэмкIэ министрым зэIуцIэм къыщипсэлъахэр къалытэри, Президиумым хэтхэм КъБР-м и Правительствэм чэнджэщ иратащ льготэхэм я пIэкIэ ахъшэ щыгъуэм щыгъуэ щIыхуэ, абы хэм я Iуэхур нэхъ Iей мыхъун папщIэ зыхуэфащэ Iэмалхэр къигъэсэбэпыну.

БАТЫР Любэ,
КъБР-м и Парламентым и пресс-Iуэхущ Iапlэм и лэжьакIуэ.

● Прохладнэ куей

И зэфIэкIым хохъуэ

Прохладнэ кьалэм дэт ремонт-механикэ заводым кьыщIигъэкI мэкъумэщ техникэ зэмылIэужьыгъуэхэм щIэущIэ щыIэр ди республикэм Урысейм и ягъэущIыныгъэхэмк. Лъхьэнэ зэхуэмыдэхэм Iуэхущ Iапlэм и кьалэн нэхъыщIхьэу щытащ автомобилхэр зэгъэпэщыжыныр.

МЫ ЗЭМАНЫМ апхуэдэ Iуэхущ Iапlэхэм кьмы щIауэ мыбы щыIэп кьралъхьэ трактор, самосвал, машинэ псынщIэхэм пащIэ прицепхэр, щыр кьитхъ зэращI, зэрагъэщафэ Iэмэпсымэхэр. Заводым и Iуэхущ Iапlэхэм зэрыщаIэмкIэ, мы ильэсым щIэупщIэхуэ яIэщ зи щытыкIэр куэдкIэ ирагъэфIэкIуэ, Iэщ фермэхэм Iусыпхъэхэр кьызэрыщIрашэкI прицеп лIэуужьыгъэуэм, губгъуэм щIыгъэпщэрхэр зэрыгракIуэтащ машинэм. Дызытехьэ 2009 гъэм Iуэхущ Iапlэм иригъэфIэкIуэну и мурадщ пхьэм, къущыкIэхэм, абджэсэм зэрелэжь Iэмэпсымэу кьащIигъэкIхэр.

ШЭРЭДЖ Дисэ.

«Адыгэ псалъэр» къыфIэрыхьэну фыхуеймэ

Ди щIэджыкIакIуэ лъапIэхэ!

Фигу къыдогъэкIыж 2009 гъэм и яп ильэс ныкъуэм къыфIэрыхьэну газетхэм, журналхэм Iэ тедэныр зэрекIуэкIыр.

Ильэс ныкъуэм ди газетым и уасэр сом 356-рэ кIэлIейкIи 10-рэщ.

«Адыгэ псалъэм» Iэ щытевдзэ хъунущ республикэм и пощт Iуэхущ Iапlэ псоми.

Ди индексыр 51531

Губгъуэ лэжьыгъэхэр нагъэблагъэ

КЪЭБЭРДЕЙ-Балъкъэр Республикэм мэкъумэщхьI псори Iуэхьыныр щынэблэгъащ. Иджы бжьыхьэ вэн-сэныр и хуабжьыгъуэ йокIуэкI. Нэгъабли хуэдэу, дызэрыт илъэсми Кьэбэрдей-Балъкъэрым бжьыхьэхэм кIэртIофар гектар мини 100 хуэдизым щытрасну я мурадщ. Абы щыщу нобэм ирихьэлIэу бжьыхьэсэ кьэкIыгъэхэм я жьлтэр гектар мин 65-м ноблагъэм хагъэзэгъащ. Абы щыщу центнер 14-м ноблагъэ кьытрахьащ, а нэгъабэ гуэдзауэ центнеращкIэ нэхьыбэщ.

Нартыхуэу гектар мин 44-рэ Iуахыжьати, абы и бзаргъыр центнер 40-м щIегъу. Псори зэхэту кьрахьлIэжащ нартыху тонн мини 180-рэ.

КIэртIофыр Iухьжьыри яухауэ жьпIэ хьунущ. А ерыскьыпхъэ дIужьыгъуэм хэдгу тонн мин 207,5-рэ кьаIыжащ. Мы гъэм а кьэкIыгъэр зэи хуэмыдэу бэгъащ, гектар кьэсхуэзэу центнери 180-рэ кьитащ. АбыкIэ сэбэп хьущ дунейм и щытыкIэр фIыуэ зэрекIуэкIар. Абы кьыдэкIуэу къэтлъэгъахьэ щIыуэхьыкIуэ кIэртIофар зехьэным мэкъумэлэпщIэхэр зэрегугъуар, зыхуэфащэ лжьыгъэ псори и зэманым зэрыригъэжькIуэкIар.

Иджыпсту республикэм и губгъуэхэм щIэтэхуэзбжьауэ щIыуэхьыкIуэ кIэртIофар зехьэным мэкъумэлэпщIэхэр зэрегугъуар, зыхуэфащэ лжьыгъэ псори и зэманым зэрыригъэжькIуэкIар.

Дыгъуасэ Москва щIэтыныгъэлъащ УФ-м и Президент **Медведев Дмитрийр Италием и премьер-министр Берлусконим Сильвиор.**

ЗIущIэм Iуэху куэд дыдэ кьыщIэтащ. Абыхэм ящыщу Урысейм и Италиемрэ зэдолажьэным, дунейм щызэфIэувам щытыкIэм теухуауэр. Медведев Дмитрий хьэщIэм гу лъригъэтащ УФ-мрэ Европэ союзымрэ зэрызэпыщIам зегъэубгъун зэрыхуейм.

Иджыпсту республикэм и губгъуэхэм щIэтэхуэзбжьауэ щIыуэхьыкIуэ кIэртIофар зехьэным мэкъумэлэпщIэхэр зэрегугъуар, зыхуэфащэ лжьыгъэ псори и зэманым зэрыригъэжькIуэкIар.

Дыгъуасэ Москва щIэтыныгъэлъащ УФ-м и Президент **Медведев Дмитрийр Италием и премьер-министр Берлусконим Сильвиор.**

ЗIущIэм Iуэху куэд дыдэ кьыщIэтащ. Абыхэм ящыщу Урысейм и Италиемрэ зэдолажьэным, дунейм щызэфIэувам щытыкIэм теухуауэр. Медведев Дмитрий хьэщIэм гу лъригъэтащ УФ-мрэ Европэ союзымрэ зэрызэпыщIам зегъэубгъун зэрыхуейм.

Лъэныкъуэ куэдкIэ

Дыгъуасэ Москва щIэтыныгъэлъащ УФ-м и Президент Медведев Дмитрийр США-м и Президент Барак Америкэм и Щтат Зэгуэгъэм я президенту зэрыхахам. Куэдым кьагъэлъагъуэ ар дунейпсо жьлагъуэр зэрыщытыр.

Обамэ дыгъуасэ яужь ихьащ езым кьыдэлэжьэну гупыр кьызэгъэпэщыным ехьэлIа лэжьыгъэм. ЖаIэ зэблэкIыгъуэ лъэхъэнэм республикэ партым зэфIэкIышхуэ щызыIэ политикхэри - Бжезинский 3бигневрэ абы и куэд Маркрэ хуэдэхэр - американ администрацэм хагъэхьэжикIэ хьуну. Ар США-м учыпэ щызыщI партитIым я деж куэдрэ кьыщымыхьу Iуэхущ. Псори зыхуэгъэзар финанс кризис тKIийм кьикIын папщIэ кьаруэрэр зэщIэгъэгъуэныщ.

Кениемрэ дыгъуасэ къэрал гуфIэгъуэгъу икIи зыгъэпсэхугъуэ махуэу щыщытащ. Къэралым и цIыхуэхэр ирогушхуэ езыхэм я лъэпкъэгъум США-м къэрал кьулыкъу нэхьыщхьэр зэрыщытыльсам.

Президенту зэрыхахамкIэ Обамэ Барак екъуэхьуащ Медведев Дмитрий.

Зэхуэзэнкlэ хъунущ

УФ-м изэгъэщI къэрал Iуэхуэжькlэ и министр Лавров Сергей и щIалэхэм ятепщIыхьмэ, Урысейм и Iэтащхьэ Медведев Дмитрийр США-м и президенту хаха Обамэ Баракр щызэхуэзэнкIэ хъунущ зи экономикэр нэхъ лъщ къэрал 20-м я унафэщIхэм щэкIуэгъуэгъуэ и 15-м США-м щрагъэжькIуэну зэIущIэм.

Къуаншэхэр къагъуэт

Камчаткэ щIыналъэм и прокуратурэм Петропавловск-Камчатский къалэм и аэропортым я лжьакIуэхэм зэхуэгъуэ Iуэху кьыдэтащ.

Сэтей кьызэращIамкIэ, аэропортым и унафэщIхэм я зэранкIэ зэпымыууэ лъапIэ хьурт кьухьылъатэхэм ирагъахьуэ фэтыджэныр. ИужькIэ авиакомпаниехэм щIыхуэ трагъэхуащ, Iмал зэмылIэужьыгъуэхэр кьагъэсэбэпурэ. Iуэхур зэхагъэкI.

Апхуэдэуэ кIуэмэ…

Ростов областым и жылагъуэ зыбгащэ бэлыхь хэхуащ.

Абыхэм я кьуажэхэр здэщы-Iэ щIыпIэхэм бобгъэрыкIуэ Цимянскэ псы хъумапIэр. Унагъуащэхэр Iэпхъуэн ухей хьуащ. АрщхьэкIэ нэхъ жыжьэу щысыхьэм щынагъэр ялъэIэсащ. Ялъныкъуэхэм я кхъуафэжьейхэр хьэзыру щытщ, псыр кьащIэуэмэ, я псэупIэхэр псынщIэу ябгынэн хуэдэу.

(ИТАР-ТАСС).

НОГЪЭ

Банк Iуэхутхьэбзэхэм хагъахъуэ

Щэбзт кIуам зэхэтащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и Лъэпкъ банк советым и зи чэзу зэIущIэр.

● ЗэIущIэхэр

КъБР-м и Правительствэм и Iэтащхьэм и япэ къуэдзэ, советым и унафэщI **Тхьэзэпльыж Мурат** къыхилъхьэри, абы IуэхугъуиплI щыIэпкърахащ.

Ялэу тепсэлъыхьащ цIыхухэм Iуэхутхьэбзэ яхуэзыщIэ, Iэнатlэхэм я ахъшэр зэщIэзыгъэуIуэ кредит организацIэхэмрэ налог органхэмрэ зэрызэдалажьэ щIыкIэм.

«БУМ-БАНК» коммерцI банкым и правленэм и унафэщI **Ажахъуэ Къанщобий** зэрыжиIамкIэ, мы гъэм и щIыщIэ - мэкъуаугъуэ мазитфI кассэ зэмылIэужьыгъуэхэмкIэ ди республикэм щIэзэблагъэкIащ ахъшэ Iэрылъхьэу сом мелард 44,7-рэ. Ар нэгъабэ и апхуэдизэ зэманым елытауэ процент 30,3-кIэ нэхъыбэщ.

«Банкхэм я зэгуэлъынагъэм, налог органхэм, мы Iуэхур зэхьэлIа нэгъуэщI Iэнатlэхэм къытпэщытщ ахъшэ Iэрылъхьэу цIыкIуэм къыхахыр дгъэзэщIэн папщIэ, ар Iэрымылъхьэу зэрызэблагъэкI Iэмалхэр зэкъуэгъэсэфынмэ. ИтIанэ налогхэр зэрыгъэзэжьынымкIэ, щхьэхуещхэм гъэпщкIуагъэ хэхъуэ эмэрагъэхьэфынукъым, къамылъыта ахъшэр щхэуу зэрагъэкIуэфынукъым, экономикэм и Iэнатlэм хэзгъэщагъэ щалэжьыфынукъым.

Банк пластик картэхэр куэду къыщагъэкIми, цIыкуэм ар тэмэму, зытещIыхьам тету къагъэсэбэпырыкъым. Процент 99-м абыкIэ ахъшэ хьэзырыр къыхрахьу аращ. Къащхэуа хьэпшIыпы и пщIэр пластик картэкIэ ятыну Iэмал ягъуэтын щхьэкIэ, POS-терминалхэр ягъэувын хуейщ. Ахъшэ хьэзыру нэхъыбэ зэгъэхьэн мурадкIэ, тыкуэнхэр, Iуэхутхьэбзэщ Iанэ Iэхэр, предприятэхэр зейхэр абы еIалIэрхьым, ардыдэмкIи я хэхъуэр зыкуэдизыр щIауфэ, фейдэ кърагъэщI, налогхэр ятырхьым. Республикэм и кредит организацIэхэр иужьрей зэманым гугъу ирегъэхь ахъшэ Iэрылъхьэхэр куэду зэблагъэкI зэрыхъуам. Дзыхьщыгъуэджэу мальхъушхуэ зезыгъэкIуэхэм ятеухуа хьыбару 2800-м щIигъу мы гъэм финанс мониторингымкIэ Федерал Iуэхущ Iанэм хуедгъэхьами, хабзэхьуэмэ органэм мызэкIэ загъэхьеякъым. УФ-м и Банк нэхъыщхьэм и Положениэм ипкъ иткIэ, ахъшэ Iэрылъхьэу куэд дыдэ зэблэзыгъэкIэм яхуэгъэзэа тхьилъхэр дгъэхьэзырами, налог органхэм зральэфыкIи. Ди лэжьыгъэр къэзылъхьэлъхьэ нэгъуэщI Iэпэщхьэпохэри щIэзэщIэ, - Iэмиг зэлъэгъуащ Ажахъуэ Къанщобий.

Ахъуэдзу ар къытеувыIащ я Iуэхур езыгъэфIэкIуэну къыпытэ хэкIыпIэхэм.

УФ-м Налогхэмрэ нэгъуэщI къыхах ахъшэхэмкIэ и Iэнатlэм и Управленэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыIэм и унафэщIым и къуэдзэ **Сарбашевэ Светланэ** къызэрыхигъэщамкIэ, кредит организацIэхэм пыщIэныгъэ хъарзынэ хуаIэщ. Iуэхущ Iанэ Iэхэм щыхухэмрэ налогхэр, адрейуэ къыхах ахъшэхэр бюджет лIэужьыгъуэ псоми и чэзум зэрыхалъхьэм, абыкIэ щIэзэблагъэкI лэжьыгъэхэмрэ зэрызэрагъэзащIэм гульытэ щхьэхуэ хуащI. АпхуэдизкIэ ар зэрыгъэзэжьыгъэ ахъшэхэм хуэзэм ахъшэ Iэрылъхьэ щIэзымытыр проценти 6,1-рэщ.

«Ахъшэ хьэзыр хэмыту расчетхэр зэращI Iэмалхэм республикэм зыщIегъэужьыным мурадкIэ, мы Iуэхур нэхъыбэу зэгъэщIылIа ди министерствэхэм, Къэбэрдей-Балъкъэрым и Лъэпкъ банкым, республикэм и налог Iуэхущ Iанэм, Пенсэ фондым, нэгъуэщI Iэнатlэхэм зэкуогъэзэ финансэр ямыдэзагъэсэбэп щIыкIэр къэрал кIэлъыплъынагъэм щIэгъэувэныр къыззэщIэгъэщыну пIалъэ кIыхьым тещIыхьа программэ гъэхьэзырыным зэуIуу хэтынхэу», - къыхилъхьащ Урысбий Хьэмидий.

Пластик картэхэмкIэ ящIэ Iуэхутхьэбзэхэм республикэм зыщегъэубгъуным теухуауэ зэфIагъэкIхэм щытепсэлъыхьым, «Еврокоммерц» ОАО-м и правленэм и унафэщI **Къущхьэ Олег** зэпкърыкуауэ къытеувыIащ абы нэхъыщхьэу хилъагъуэхэм.

Мыхьэнэшхуэ ирагъэщIэм щыхэпльащ инвестицэ проектхэр республикэм щыгъэззэщIэным и лъэныкъуэкIэ кредит организацэхэр Къэбэрдей-Балъкъэрым и Правительствэм зэрыдалажьэ щIыкIэм.

УФ-м и ХъумапIэ банкым и щIыналъэ къудамэм и унафэщI Урысбий Хьэмидий зэрыжиIамкIэ, я Iуэхущ Iанэр республикэм и экономикэм и кредитор нэхъ ин дыдэхэм я щIыщIщ. Ар жыджэру ядолажьэ цIыхубз хозяйствэм и Iэнатlэ псоми. Мазибгъум ящрыбыдзу абы кредиту итащ сом меларди 5-рэ мелуан 921-рэ. КъБР-м и Правительствэм щIыгъуу программэ зэмылIэужьыгъуэхэр игъэзащIэурэ, ухуэныгъэм зэ туризмэмрэ ятеухуа инвестицэ проектхэм мылъку хелъхьэ. «ПсэупIэ» федерал программэм и программэ гуэдзэм сом зы меларидрэ мелуан 800-кIэ нахьыбэу и мурадщ.

«Псом хуэмыдэу гульытэ хэха худощI Къэбэрдей-Балъкъэрым дежкIэ социальнэ мэхьанэ зиIэ инвестицэ проектхэр гъэззэщIэным. Апхуэдизу «АПК-м зегъэужьын», «Илотекэм зегъэужьын», «Электроэнергетикэм зегъэужьын», «Курорт-турист инфраструктурэм и объектхэр зегъэпэщIыщын, реконструкц щIын» жыхуиIэхэр», - къыхигъэщащ абы.

«КъБР-м и Президентым дежи Инвестицэхэмкlэ щыIэ центрыр къызэрагъэпэщырэ блэкIа ильэситI иримыкъым зэIущIэ 7 екIуэкIащ. Абы инвестицэ проектэ 27-м щызэхпльатэ, республикэм и кредит организацэхэм 8-р даIыгъащ. Кредит Iуэхущ Iанэхэмрэ Правительствэмрэ зэрызэдалажьэм и Iыхьэ нэхъыщхьэхэм ящыщIу хьэрычэт Iуэху мыинхэм банк кредитэхмкIэ, лизинг зэгурыIуэныгъэхэмкIэ я процент хэщIкIэр яхуэпшыныжьыныр. 2002-гъэ ильэдэрэ апхуэдизкIэ банкым инвестицэ проекту 200-м щIигъу. Абы-кэм кредит мылъкуу къыхрагъэпхьащ сом мелуан 700 нэхъри нэхъыбэ.

КъБР-м и Правительствэр фейдэ пылъу ядолажьэ «Урысейм и мэкъумэщ банк» ОАО-мрэ абы и щIыналъэ къудамэмрэ. УФ-м и ХъумапIэ банкми ренубликэм и мэкъумэщ хозяйствэм и инвестицэ проект инжин мылъку нэхъыбэ хуэхиыгу хуежьащ», - къыгъэлъэгъуащ экономикэ зыужьынымрэ сатумкIэ министр **Мурков Алий**.

ИужькIэ къапщытэжащ Лъэпкъ банк советым мы гъэм и мэлыжьхьэ мазэм иригъэкIуэкIа зэIущIэм къыщащта протокол унафэхэр зэрагъэзащIэр.

Къэбэрдей-Балъкъэр Iуэхущ Iанэм и унафэщI **Къэбэрдей-Балъкъэрым и Правительствэ и Iэтащхьэм и Iэнатlэ псоми я Iуэхущ Iанэхэм я щIыщIщ. Ар жыджэру ядолажьэ щIыхьэ хозяйствэм и Iэнатlэ псоми. Мазибгъум ящрыбыдзу абы кредиту итащ сом меларди 5-рэ мелуан 921-рэ. КъБР-м и Правительствэм щIыгъуу программэ зэмылIэужьыгъуэхэр игъэзащIэурэ, ухуэныгъэм зэ туризмэмрэ ятеухуа инвестицэ проектхэм мылъку хелъхьэ. «ПсэупIэ» федерал программэм и программэ гуэдзэм сом зы меларидрэ мелуан 800-кIэ нахьыбэу и мурадщ.**

ЩэкIуэгъуэм и 1-м Къэрал концерт гъэлъэгъуапIэм щыгъэхэтащ «Къэбэрдей-Балъкъэрым ди зэхуэдэ унэщ кьыхуеджьыгъэм щIэт зэхьэ». Ар теухуа ди щIыналъэм щыпсэу лъэпкъэхэм зэхуаку зэгурымыIуэ къыщIзылъхьэ, республикэ псор иужьрей эманым зыгъэпIейтей Iуэхугъуэхэр зыхуэдэр зэгъэзэкIыным, ахэр зэрагъэзэкIуэжьыфыну щIыкIэр уфыщхьэм.

● Абы дегъэпIейтей

Къэбэрдей-Балъкъэрыр ди зэхуэдэ унэщ

ЗэIущIэм кьыщызэIуихым Тхьэгъэпсом кьыхигъэщащ «республикэм щыпсэу лъэпкъхэм я зэхущытыкIэ дахэр яхъумэныр зэхьэхьэм и гупсысэ нэхьыщхьэу зэрыщытыр икIи ар къыздэхьулIэн щхьэкIэ ехьэкI щымыIэу щхьэж и гугъу утыку кьрилъхьэн зэрыхуейр».

- Ди республикэм къыщыхьу къыгугъэхэр хабзэубзыху, хабзэхъумэ зегъэужьыну, хабзэм и къыгъэнагъэмэ, абыхэм я хуэмыхуагъкIэ зыгуэрым лей къытехьэмэ, тхыдэтхэхэм я «гукъыдэжкIэ» нэгъуэщI лъэпкъхэм я щIыхьыр ираудыхьмэ, Iэмал имыIэу ар наIуэ къэщIын хуейщ. Абы кьыдэкIуэу фигу къэзгъэкIыжыну сыхуейт: мыпхуэдэ зэхьыхьэр цIыхум и гукъеуэхэр къыщIхуэту зэгъэщIыну, абы къыхэкIкIэ, жьифIэнур къыззрыфIуэтэну щIыкIэми фыкIэпыплъ, - жиIащ абы.

Утыкум чэзуу къыхьащ урысхэм я жылагъуэ зэгуэхьныгъэ «Вече»-м и унафэщI **Канунников Анатолий**, КПРФ-м и рескомым и секретарь **Щыхьалы Зэмирт**, УФ-м щIыхь зиIэ и дохутыр **Байчоров Борис**, «Зыуэ щыт Урысей» партым КъБР-м щIэ къудамэм и унафэщI **Жэрыкъуэ Борис**, нэгъуэщI-хэри.

Псом хуэмыдэу кьыхэгъэщIыпхъэщ Байчоров Борис и псалъэхэр:

- Сэ сыдохутырщ. Си кьалэныр - кьыхсуэныкьуэм сыдэIэпыкьуну, и узыр щхьэщыкъыну аращи, схуэзыфIкI зэи къэзгъанэркъым, сымаджэр зыщIащ лъэпкъым сегупсысыну си пщIыхьэпIэм кьыхэхуэркъым. Иужьрей эманхэм ди республикэм кьыщекIуэкI псалъэмакъэр, дауи, си жагъуэ мызэуу кьанэркъым, ау? абы щхьэкIэ ди къуэш лъэпкъхэмрэ дэрэ ди зэхуакуэ дэлъ хуабагъэр уэжьыхьи хуейуэ кьэслыгъэркъым. Дэ куэдщIауэ мы щIыналъэм дыщызэдопсэу, дгуэшыни, дыщызэрыкуЕни, зэпэдубыдыни щыIэу сщIэркъым. Тхьэшхуэм мы щIыпIэ дахащэр псэупIэу тхухихащи, щхьэ абы диззгъэн хуэмейрэ, дызэгурыIуэу? «Дыззкъуэтмэ, дыльэщIу», жыдоIэ. Ар жысыIэхэм я псалъэм халъхьэ мыхьэнэр езыхэм я акъылым щхьэ нэмысыжрэ, щхьэ кьагурымыIэжкъ?! Iуащхьэмахуэ и щыгуп Iыгъэ зэпхъан хуэдэу, дэрэ дыззэпхащ, ар зыщIащIи пхуэзыжьыкуныкъым. Дигу къэдвгъэгъэкIыжьыт балъкъэр унагъэхэм я адыгэ нысэхэр, хьэмэрэ адыгэ щIалэхэм ящIщ кудым балъкъэр пщащ щхьэгъуэсу кьызэрыхьахар. Ахэр дэнэ тхьыжьмэ? Щхьэ апхуэдизкIэ зыри демыгупсысрэ?! Пэжщ, и кIэм нэмыгъэса Iуэхугъуэ куэд щIдгъэильщ республикэм. НтIэ, ахэр дызэкъуэту щхьэ зэфIэдмыхьифрэ? Иджыри зэ кьытызогъэзэжри, дызэкъуэтмэзэ дыщщIьэщIыр, - жиIащ абы.

АдэкIэ псалъэ ираташ «Балъкъэр лъэпкъым и нэхьыжьхэм я совет» жылагъуэ зэгуэхьныгъэм и тхьэмадэ **Сабанчиев Исмэхьил**.

- Псом япэрауэ, девгъэгупсысыт, сыту пIэрэ мыпхуэдэ зэхьыхэ кьыщIызэрагъэпэщар? Щхьэ кьэбэрдейхэмрэ балъкъэрхэмрэ я зэхущытыкIэр шэщIа хьуа? Иджыпсту КъБР-м кьыщыхъеяр зэгурымыIуэм и процент 90-р кьэзышар псэукIэмрэ экономикэмрэ кьагъэщI гугъуехьхэрщ. Дэ къэбэрдей лъэпкъым гужьгъэжь худи кIуэ, абы кьаугъэ етщIэжьыну арадкьым. Щыхуухэм лъэжьапIэ ямыгъуэтрэ, зэрыпсэун мыльку кьалхьухьуэ Москва зэрыIэпхъуэр кьиГъэуэ зэрыщIэнагъэ, зыманыи и щыфэлIыфэхэм, щIэблэр зыгъэщхьэрыуэну зи мурад кьэру мыщхьэпэхэр зэрыщыIэм, зэи хуэмыдэжу сакьыу, захуагъэм и телъхьэу, лъэпкъхэм, динхэм я зэкъуэтныгъэмкIэ жэрдэмщIакIуэу ныбжьыщIэхэр кьызэрытеджьпкъэм.

А гупсысэхэм кьыпащэ Къэбэрдей-Балъкъэрым и мусылъмэнхэм я Iуэхущ Iанэм и унафэщIым и къуэдзэ Дзасэмэ Хьэзрэталий-рэ чыристан дин лэжьакIуэ Васин Олегрэ. Ахэр топсэлъхьэ псори дыкъэзыгъэщIа Тхьэм гущIэгъуэ лыуэ, гуапэу, фIыр ди Iэужьу дыпсэуэн хуейуэ къыдэкIуэ къызэрытщIащIэм, сыт хуэдэ щхьэусыгъуэ ящIми, щIыхуэхэр, лей зезыхьэхэр, щIэпхъаджащIэхэр гуэныхьлыъэ, мыкъымыщIэу, гъэпщIакIуэу зэрыщытым, апхуэдизкъм екIурабгъу кэ зэхьэзэхуэм пашэ щыхьуэ Жалъэпкъхэм я хуитынигъэхэр зэхуэдэу щытын хуейщ.

АдэкIэ къэпсэлъахэщ Афган зауэм и ветеранэм я зигугъэныгъэм и тхьэмадэ **Тхьэгъэлэдж Тимур**, «Союз правых сил» зэгуэхьныгъэм и тхьэмадэ**Щыхьмырзэ Анзор**, КъБКУ-м и профессор**Унэж Кашиф**, КъБКУ-м и студоветым и унафэщI **Лу Азэмэт**, нэгъуэщIхэри.

- Сыт хуэдэ Iуэхугъуэми тхьдэ иIэщ. Нобэ дызэхуэзыщэса Iуэхуми зы блэкIа гуэр иIэ хъунщ. Ди блэкIам дрипльэжкIэ, абы гупсысэ, акъыл кьыхэтхуэ, дызыхэт псалъэмакъэр, ди Iуэху зэхуэмыхьухуэр, ди лъэпкъ зэхущытыкIэ щэщIакъэр тхуэгъэзэкIуэжьыну пIэрэ?! СэзыгъэкIуэжьыну тхьэмадэ, ар тхуэзэфIэкIынущ. СызэригугъэмкIэ, 1980 - 1990 гъэхэм къесIуэкIауэ щыта Iуэхугъуэхэр лъабжьэ зыхуэхъуа, абы щыгъуэ ди творческэ интеллигенцыем кьыштхальхьа, абыхэм я зэхуаку кьыдэхъуа псалъэмакъэращ нобэм къэсар. ИтIанэ кьыхэзгъэщыну сыхуейт языныкьуэ щIэныгъэлIхэм, тхыдэтхэм (я цIэрзгъэбелджьылынкьым) «хьэл дахэ» яхуэхъуауэ тхыдэр зэрыхуейм хуэдэу кьызэрыратхькIыжыр. Абы псори фIыуэ дыщыгъуазэу кьыщIэкIынщ. Ау апхуэдизхабзэншагъэр зыми унгъэлжьыныкъым. Зыщыдгъэгупщэ хъунукъым щIалэгъуалэ кьыпщIэувэм щапхъэдзэрыхуэхъур, пэжыр зыкIи зэрыпхущIэмыхьымэнур. Адыгэр дауэ псэуами, дунейпсо утыкум сыт хуэдэ уиныпIэ щIами нэхъыбэхъ зыгъэпIащ урысей, хамэ къэрал тхыдэтхэмрэ щIэныгъэлIхэмрэщ. Абыхэм уапрыуныр зэрымыгубзыгъагъэр кьагурыIуапхъэщ апхуэдэ Iуэху мыхьымыщIэхэр кьэзыхьжьхэхэм, - кьыхигъэщащ Унэжьым.

- Республикэм и щIалэгъуалэм кьыбгъэдэкIыу сыкьэпсэлъэну Iэмал кьыщызатакIэ, дэ, щIэблэм, ди гупсысэ нэхъыщхьэр утыку кьисулъхьну сыхуейт, - жиIащ Лу Азэмэт. - Мы зэхьэхьэм ящыщIапсэлъхьунхэм, дызылъэIэсыну упщIэхэм елытащ ди кьэкIуэнур. Ар псоми фIыуэ кьыдгурыIуэу

● Гъуэзджэ

Кlыщ Мухьэдин и лэжьыгъэхэу «Плыифэм и тепщэгъуэ» циклым щыщхэр Испаниием щагъэлъагъуэ.

Плъыфэм и тепщэгъуэ

Бжьыхьэку мазэм адэжь лъахэм зэрыщIалмрэ нужьрейуэ итха «Къэнжал зауэ» сурэтыщхэм и гъэлъэгъэныгъэр Налшык зэрыщекIуэкIамрэ кьаруущIэ кьратауэ Испанием игъэзэжащ КъБР-м и щыхуэз сурэтыщI, Художествэхэмкlэ У рысей Академием и член-корреспондент Кlыщ Мухьэдин икIи гуэкьыдэж иIэу гъжьыгъэм пэрыхьжащ.

ЖЭПУ ЭГЪУЭМ и 31-м Кlыщым и Iэдакъэщхьэкlэр щагъэлъагъуэу выставкэ, «Плъыфэм и тепщэгъуэ» зыфIащыр кьызэрыIуахащ Андалузиеи хьыхьэ Кордоба пасэрей кьалэм. Гъэльэгъуэныгъэр щокIуэкI а кьалэм «Айрес де Кордоба» цIэр зезыхьэ и щэнхабэ центрым, Испаниеми хамэ къэралхэми щыщIэрыIуэ сурэтыщI куэдым я Iэдакъэщэкlэр щIэх-щIэхыуэ щагъэльэгъуэ щыIэпэм. КьыззэгъэпэщащкIэ гупым х эпхэм Кlыщ Мухьэдин зыщIыхуагъаззэм, адыгэ сурэтыщIыр абыхэм япэджэжащ икIи и гуапэу Андалузием и пасэрей кьалащхьэм щигъэльэгъуэну и сурэтхэр утыку кьрихьащ.

Гъэтэгъуэныгъэр кьыщызэIуахым и пщIэнэ гуфIэгъуэ зэхьыхьэм кьрихьэлIащ щыIэпэм щыIэ къэрал Iуэхущ Iанэхэм я лэжьакIуэхэр, сурэтыщIхэр, гъуэзджэм дихьэх, абы куэджж щIыхуэ куэд, Мухьэдин и выставкэм и журналист куэд кьрихьэлIащ, выставкэм теухуа нэтынхэмрэ тхыгъэхэм я зрагъэужьгъащ.

«Айрес де Кордоба» щэнхабзэ центрым (Испание) и пресс-Iуэхущ Iанэ.

УнафэщIхэм суд тращIыхь

Иджыблагъэ Налшыкъэкъэ судым щыхэльащ «Зыщ зэхъэм и центр нэхъыщхьэм и къэрал предприятэ зэгуэтым и къудамэм - Зыщ хъэм и унафэщI Сэралъп Р.В., а Iуэхущ Iанэм и унафэщI Сэралъп Р.В. Беслъэнэ Е.Хъ. щыгъуэ ныкъуэу сом минИ 170-рэ япшыныжьныгъ. Судым и унафэкIэ Сэралъп Р.В. щхьэхуэ ирагъэхьащ Беслъэнэ зэ ящIыныгъэ ирита сом мелуани 6-рэ мин 216-р.

Уголовнэ Iуэхум щыхэпльам, судым щIэу ящIэрящIамкIэ, Зыщ хъэм и Iуэхущ Iанэм щыIута эзманым Сэралъпымрэ Беслъэнеймрэ зэгурыIуэри, езыхэм я кьулыкъуэхэр кьагъэсэбэпурэ, кассэ ордерхэр, счетфактурэ нэпIэхэр ятащ икIи ищхьэкIэ кьыщыгъэльэгъуа ахъшэр зэхащIыкъащ.

Судым наIуэ кьызэрищамкIэ, Iуэхущ Iанэм и унафэщI Сэралъпым 2004 гъэм и щыщхьэм кьыщыщIэдзауэ 2007 гъэм и мазитфI жьыхь мазэм нэсыху мызэмыгъэ езым и унафэм щIэтхэр Москва игъакIуэурэ, республикэм и Iуэхущ Iанэ-хэр зэлэжь алмаз сырые кьызэрыщащ икIи ящIуэгуэ и кьыщагъэсэбэпа документхэр зэфIитхьыжурэ, зэфIагъэкIа Iуэхутхьэбзэхэм я уасэхэр счет пыухыкIаэм тету кьаIимыкьыурэ, хэщIыныгъэ ящIу Iэнатlэм иритащ. КьыззрабжамкIэ, псори зэхэту а хэщIыныгъэхэм сом мелуани 6-рэ мин 216-м ноблагъэ.

Урысей Федерацэм Щыхьэ зэпитащхьэкIэ и федеральнэ кьулыкъуэм и управленэу КъБР-м щыIэм и пресс-Iуэхущ Iанэ.

● Щалэгъуалэ зэхьхьэхэр

Зэгурыlуэр фlыгъуэшхуэщ

Налшыкыпсым и адрыщIымкIэ, Хьэсаний Больнэ Аул кьужьхэр зэпызыщIэгъуэгум и Iуфэм щаухуащ зыгъэпсэхуIэщIэ - «Долинск» санаторэр. Абы щIалэгъуалэм щопэкIу, зыхуей зэрыщагъэтыр нэрылъагъуэу. ТеплъафIэщ зэманым екIуу ящIа унэшхуэхэри, пщIантIэ Iэхуитлъхуитри, спортсменхэм хуэхха утхэри.

ЦIыкIу зэхуэсыпIэ пэщыIэхэмкIэ кьоIукI макьамэ дахэ, гуфIэгъуэ дауэдапщэ зэхэкIыжьыным и нэщэнэу. Пшышхуэм сыздыхуэкIуэм, саIуощIэ зыгъэпсэхупIэм и унафэщI Ацкъан Iэниуарэр КъБР-м Щылалэгъуалэмрэ жылагъуэ зэгуэхьныгъэхэм я Iуэхущ Iанэ и къэрал комитетым и лэжьакIуэ, дин Iэужьхэр зэпэщу республикэм щагъэззэщIэнымкIэ зэуапгъкIуэ Мыкъуэжь Арсенрэ. Ахэр нэфIэгъэфIэщ. Гуапэу фIэхъуэ кьызахри, кьысхуаIуатэ зэIущIэр куэдым гуэнэс кьаззрыщыкъуэнум шэч кьызэрытрамыкьэр.

Щыуатэжьым Iэниуарэрэ Арсенрэ - ар щIэх-щIэхэу кьэхъуащ. Пэшышхуэм Iэнэ хууасэм (IофIыкIэ зэмылIэужьыгъуэхэмкIэ гъэнщIакIэм) гуп-гупу, си лыкIуэ районхэмрэ жылагъуэхэмрэ бедджьныуэ, щызэхэт щIалэ, хьыджэбэ щыкIуэр.

Кьызэхуэсасэм кьахохьэ зи макъ жьгъыруэр зэуэ пэшышхуэм тепщэ щыхьэуа артист жьакIуэхэр, пшыкьыр езыгъэкIуэкIэр - Мэкъуауэ Исльамрэ Нэгъуей Маринэрэ. Абыхэм жалэ Щалэгъуалэмрэ жылагъуэ зэгуэхьныгъэхэм я Iуэхуэжькъым кьэрал комитетым и Iуэхущ Iанэ щыIэ Щэкъуэгъуей-Балъкъэрым и щIыналъэм зэхьэзэхуэр щэкIуэкIа зэхьэзэхуэм щытекIуэхэр мы зыгъэпсэхуэм кьрагъэблэгъат махуэ зыбжанэкIэ щызэхьэзэхуэну, нэхъыдыдэхэр наIуэ ка щIын щхьэкIэ.

Утыкум кьохьэ зи гуГъу тщIа къэрал комитетым и унафэщIым и къуэдзэ Герговым Жамболэт, КъБР-м и Парламентым и комитетхэм ящыщ зым и Iэтащхьэ Махуэ Владимир, КъБР-м и Президентым и Администрацэм и лэжьакIуэ Мырзэкъан Арсен, «Долинск» санаторэм и унафэщI Ацкъан Iэниуар сымэ. Ахэр чэзуу чэзуу кIэ ирохьэхьу ныбжьыщIэхэм, топсэлъхьэ щIалэгъуалэм кьыпэщыт кьалэныхьэзэхэм, зэманым и щыфэлIыфэхэм, щIэблэр зыгъэщхьэрыуэну зи мурад кьэру мыщхьэпэхэр зэрыщыIэм, зэи хуэмыдэжу сакьыу, захуагъэм и телъхьэу, лъэпкъхэм, динхэм я зэкъуэтныгъэмкIэ жэрдэмщIакIуэу ныбжьыщIэхэр кьызэрытеджьпкъэм.

А гупсысэхэм кьыпащэ Къэбэрдей-Балъкъэрым и мусылъмэнхэм я Iуэхущ Iанэм и унафэщIым и къуэдзэ Дзасэмэ Хьэзрэталий-рэ чыристан дин лэжьакIуэ Васин Олегрэ. Ахэр топсэлъхьэ псори дыкъэзыгъэщIа Тхьэм гущIэгъуэ лыуэ, гуапэу, фIыр ди Iэужьу дыпсэуэн хуейуэ кьалэн кьэзэрытщIащIэм, сыт хуэдэ щхьэусыгъуэ ящIми, щIыхуэхэр, лей зезыхьэхэр, щIэпхъаджащIэхэр гуэныхьлыъэ, мыкъымыщIэу, гъэпщIакIуэу зэрыщытым, апхуэдизкъм екIурабгъу кэ зэхьэзэхуэм пашэ щыхьуэ Жалъэпкъхэм я хуитынигъэхэр зэхуэдэу щытын хуейщ.

АдэкIэ къэпсэлъахэщ Афган зауэм и ветеранэм я зигугъэныгъэм и тхьэмадэ **Тхьэгъэлэдж Тимур**, «Союз правых сил» зэгуэхьныгъэм и тхьэмадэ**Щыхьмырзэ Анзор**, КъБКУ-м и профессор**Унэж Кашиф**, КъБКУ-м и студоветым и унафэщI **Лу Азэмэт**, нэгъуэщIхэри.

- Сыт хуэдэ Iуэхугъуэми тхьдэ иIэщ. Нобэ дызэхуэзыщэса Iуэхуми зы блэкIа гуэр иIэ хъунщ. Ди блэкIам дрипльэжкIэ, абы гупсысэ, акъыл кьыхэтхуэ, дызыхэт псалъэмакъэр, ди Iуэху зэхуэмыхьухуэр, ди лъэпкъ зэхущытыкIэ щэщIакъэр тхуэгъэзэкIуэжьыну пIэрэ?! СэзыгъэкIуэжьыну тхьэмадэ, ар тхуэзэфIэкIынущ. СызэригугъэмкIэ, 1980 - 1990 гъэхэм къесIуэкIауэ щыта Iуэхугъуэхэр щыIэ хъунщ. Щыхуэзэм, лъэпкыр зэгурыIуэн папщIэ тщIэн хуейщ. Щыхуэзэм, лъэпкыр щыпсэу дэтхэнэри, зыщыщ лъэпкъым емылытауэ, дызэрысыр зы кхъуафэжьейш! Псы кьытщIэуэмэ, псори дрильэсыкIынущ! Щылэгъуэлэм дежкIэ нэхъапэр щIэныгъэ зэдгъэгъэуту, дэжьыгъэ тэмэм дыпэрыувэнырщ, мамыру дыпсэнырщ. Уэ лъэпкъкIэ ухэт жьытIэу, ди гьунэгъум дыщIеупщIыну щыIэкъым.

ЗэIущIэм хэтащ КъБР-м и Президентымрэ Правительствэмрэ я лIыкIуэу Парламентым, суд Iуэхущ Iанэхэм щыIэ **Къуэшырокъуэ Залим.** Абы жэуап яритащ къуажэ зэхуакухэм дэлъ щIыхэм, балъкъэрхэм хэкум ирагъэкIауэ зэрыщытам пэкIуэу хущIэжьы хуейуэ къэралым пщэрыльэ зыщищIыжьажэм теухуауэ кьаIэта упщIэхэм. Къуэшырокъуэм кьыхигъэщащ балъкъэрхэм яфIэкIуэда мылъкумрэ ящэча гуэзэвэгъэмрэ пэкIуэжьын хуейуэ къаутIыпща ахъшэм щыщ зы соми нэгъуэщI IуэхукIэ кьыззрамыгъэсэбэпар.

ЗэIущIэм хэтащ зытепсэлъыхьам теухуа унафэ кьащтащ.

КЪАНЫКЪУЭ Анфисэ.

Сурэтыр тезыхар

КЪАРЕЙ Элинэщ.

Щэбзт кIуам зэхэтащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и Лъэпкъ банк советым и зи чэзу зэIущIэр.

КъБР-м и Правительствэм и Iэтащхьэм и япэ къуэдзэ, советым и унафэщI **Тхьэзэпльыж Мурат** къыхилъхьэри, абы Iуэхугъуиплl щыIэпкърахащ.

Ялэу тепсэлъыхьащ цIыхухэм Iуэхутхьэбзэ яхуэзыщIэ, Iэнатlэхэм я ахъшэр зэщIэзыгъэуIуэ кредит организацIэхэмрэ налог органхэмрэ зэрызэдалажьэ щIыкIэм.

«БУМ-БАНК» коммерцI банкым и правленэм и унафэщI **Ажахъуэ Къанщобий** зэрыжиIамкIэ, мы гъэм и щIыщIэ - мэкъуаугъуэ мазитфI кассэ зэмылIэужьыгъуэхэмкIэ ди республикэм щIэзэблагъэкIащ ахъшэ Iэрылъхьэу сом мелард 44,7-рэ. Ар нэгъабэ и апхуэдизкIэ зэманым елытауэ процент 30,3-кIэ нэхъыбэщ.

«Банкхэм я зэгуэлъынагъэм, налог органхэм, мы Iуэхур зэхьэлIа нэгъуэщI Iэнатlэхэм къытпэщытщ ахъшэ Iэрылъхьэу цIыкIуэм къыхахыр дгъэзэщIэн папщIэ, ар Iэрымылъхьэу зэрызэблагъэкI Iэмалхэр зэрыгъэзэжьынымкIэ, щхьэхуещхэм гъэпщкIуагъэ хэхъуэ эмэрагъэхьэфынукъым, къамылъыта ахъшэр щхэуу зэрагъэкIуэфынукъым, экономикэм и Iэнатlэм къэгъэщагъэ щалэжьыфынукъым.

Банк пластик картэхэр куэду къыщагъэкIми, цIыкуэм ар тэмэму, зытещIыхьам тету къагъэсэбэпырыкъым. Процент 99-м абыкIэ ахъшэ хьэзырыр къыхрахьу аращ. Къащхэуа хьэпшIыпы и пщIэр пластик картэкIэ ятыну Iэмал ягъуэтын щхьэкIэ, POS-терминалхэр ягъэувын хуейщ. Ахъшэ хьэзыру нэхъыбэ зэгъэхьэн мурадкIэ, тыкуэнхэр, Iуэхутхьэбзэщ Iанэ Iэхэр, предприятэхэр зейхэр абы еIалIэрхьым, ардыдэмкIи я хэхъуэр зыкуэдизыр щIауфэ, фейдэ кърагъэщI, налогхэр ятырхьым. Республикэм и кредит организацэхэр иужьрей зэманым гугъу ирегъэхь ахъшэ Iэрылъхьэхэр куэду зэблагъэкI зэрыхъуам. Дзыхьщыгъуэджэу мальхъушхуэ зезыгъэкIуэхэм ятеухуа хьыбару 2800-м щIигъу мы гъэм финанс мониторингымкIэ Федерал Iуэхущ Iанэм хуедгъэхьами, хабзэхьуэмэ органэм мызэкIэ загъэхьеякъым. УФ-м и Банк нэхъыщхьэм и Положениэм ипкъ иткIэ, ахъшэ Iэрылъхьэу куэд дыдэ зэблэзыгъэкIэм яхуэгъэзэа тхьилъхэр дгъэхьэзырами, налог органхэм зральэфыкIи. Ди лэжьыгъэр къэзылъхьэлъхьэ нэгъуэщI Iэпэщхьэпохэри щIэзэщIэ, - Iэмиг зэлъэгъуащ Ажахъуэ Къанщобий.

Апхуэдизу ар къытеувыIащ я Iуэхур езыгъэфIэкIуэну къыпытэ хэкIыпIэхэм.

УФ-м Налогхэмрэ нэгъуэщI къыхах ахъшэхэмкIэ и Iэнатlэм и Управленэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыIэм и унафэщIым и къуэдзэ **Сарбашевэ Светланэ** къызэрыхигъэщамкIэ, кредит организацэхэм пыщIэныгъэ хъарзынэ хуаIэщ. Iуэхущ Iанэ Iэхэм щыхухэмрэ налогхэр, адрейуэ къыхах ахъшэхэр бюджет лIэужьыгъуэ псоми и чэзум зэрыхалъхьэм, абыкIэ щIэзэблагъэкI лэжьыгъэхэмрэ зэрызэрагъэзащIэм, апхуэдизу я сурэтышым ящыщ.

Ар Iуэхущ Iанэм и унафэщI **Урысбий Хьэмидий** къызэрыхигъэщамкIэ, пластик картэхэм я бжьыгъэмрэ абыхэмкIэ зэфIагъэкIхэм щытепсэлъыхьым, УФ